

دانشگاه از دیدگاه امام خمینی(ره) آن قدر اهمیت دارد که اگر نقش واقعی خود را نداشته باشد، همه چیز مملکت از دست خواهد رفت. ایشان در جمله‌ای این اهمیت را گوشزد کرده‌اند: «اگر دانشگاه را ما سست بگیریم و از دست برود، همه چیزمان از دستمان رفته است». بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که دانشگاه هم‌منشأ دردها و فسادهای موجود و هم منشأ اصلاح کشور است و بسسته به اینکه دانشگاه‌ها، استادان و دانشجویان چه جهت‌گیری‌هایی داشته باشند، ثمرات آن نیز مشخص خواهد شد.

نظر کلی مغضله این است که مبدأ همه تحولات و مقدرات یک کشور، دانشگاه است و دانشگاه یک کشور را اصلاح یا تباه می‌کند؛ و لذا متذکر می‌شوند که «ما باید دانشگاه اسلامی داشته باشیم». بدین معنی که دانشگاه‌ها باید استقلال داشته باشند و وابسته به شرق و غرب نباشند. ایشان این مسئله را به استادان و دانشجویان توجّه می‌دهند که دانشگاه‌ها و در نهایت مملکت به دست اجانب و منفعت‌طلبان نیفتند. در ضمن بیان می‌دارند که دانشگاه‌ها دو کار عمده دارند: یکی، تربیت و اصلاح انسان‌ها؛ و دیگر،

بگیریم و از دست برود، همه چیزمان از دستمان رفته است.»

بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که دانشگاه هم منشأ دردها و فسادهای موجود و هم منشأ اصلاح کشور است و بسته به اینکه دانشگاه‌ها، استادان و دانشجویان چه جهت‌گیری‌هایی داشته باشند، ثمرات آن نیز مشخص خواهد شد. امام خمینی(ره) در کلامهای خود، به این دو جهت‌گیری کاملاً مجزا و مشخص، به طور صریح اشاره فرموده‌اند. درباره جهت‌گیری اوّل چنین اظهار می‌دارند: «میدورام احساس کرده باشید که همه دردهای ایران از دانشگاه شروع شده است». و در خصوص جهت‌گیری دوّم می‌فرمایند: «دانشگاه یک کشوری اگر اصلاح شود، آن کشور اصلاح می‌شود». آنگاه در بیاناتی دیگر، این دو جهت‌گیری متضاد را در کنار هم قرار می‌دهند و نتیجه هر یک را گوشزد می‌کنند: «دانشگاه خوب، یک ملت را سعادتمند می‌کند و دانشگاه غیراسلامی، دانشگاه بد، یک ملت را عقب می‌زند» و در جای دیگر می‌فرمایند: «این افرادی که از دانشگاه می‌آیند، یا مخرب یک کشوری هستند یا سازنده آن کشور هستند» و «هر چه از خوبی‌ها و بدی‌ها برای یک ملتی تحقق پیدا می‌کند، وابستگی

اهمیت نهاد دانشگاه در نگاه امام خمینی (ره)

تربیت دانشمندان و متخصصان. به نظر امام (ره)، هر دو کار باید در کنار یکدیگر انجام شود. در پایان، ضمن اشاره به توسعه مراکز علمی و تحقیقاتی و تهیه امکانات و تشویق مخترعان و مکتشفان و متخصصان متعهد، جوانان را به پایداری در تحقق این امور و ایستادگی در برابر انحراف‌ها از این اصول وا می‌دارند.

امام خمینی(ره) برای دانشگاه، دانشگاهیان و دانشجویان، پیام‌ها و سخنانی بیان فرموده‌اند که اگر با دقت و از ابعاد گوناگون تجزیه و تحلیل شوند، راه نجات یک ملت و کشور در دنیا و آخرت مشخص و در صورت عمل به آن رهنمودها، این نجات محقق می‌شود.

اهمیت دانشگاه

ایشان در بیانات متعدد خویش با عبارات گوناگون ایین مطلب را متذکر شده‌اند که «دانشگاه، مبدأ همه تحولات است». همچنین در مواردی دیگر با به‌کارگیری اصطلاحات «مقدرات» و «سرنوشت»، دانشگاه را منشأ این مقدرات و سرنوشت می‌دانند و آن را در رأس امور می‌خوانند؛ از جمله: «مقدرات این مملکت، دست این دانشگاهی‌هاست.» «از دانشگاه آست که! باید سرنوشت یک ملت تعیین شود» و «دانشگاه که رأس امور هست و تقدیرات یک کشوری، مقدرات یک کشوری بسته به وجود آنهاست، باید جدیت کنند که روی خودشان را از غرب و شرق برگردانند.»

دانشگاه از دیدگاه امام خمینی(ره) آن‌قدر اهمیت دارد که اگر نقش واقعی خود را نداشته باشد، همه چیز مملکت از دست خواهد رفت. ایشان در جمله‌ای این اهمیت را گوشزد کرده‌اند: «اگر دانشگاه را ما سست

به خود» و «خویشستن‌یابی» است؛ که خلاً موجود را به بهترین وجهی پُر خواهد کرد. ایشان در خطاب به دانشجویان می‌فرمایند: «شما دانشجویان عزیز! خودتان درصدد این باشید که از غرب‌زدگی بیرون بیایید. این گمشده خودتان را پیدا کنید. گمشده شما، خودتان هستند.» اما این خود را چگونه می‌توان پیدا کرد؟ و آیا چگونه بودن و چگونه شدن، خودپیدا کردن است؟ طبیعتاًاصطلاح «خود را یافتن» باید مفهومی خاص داشته باشد. آنچنان «خودی» که نه تنها جایگزین خلاً

و زمام امور اقتصادی و علمی ما را به دست می‌گیرند و سرپرستی می‌کنند». در بیانی دیگر اظهار می‌دارند: «مهم‌ترین عامل در کسب خودکفایی و بازسازی، توسعه مراکز علمی و تحقیقات و تمرکز و هدایت امکانات و تشویق کامل و همه‌جانبه مخترعین و مکتشفین و نیروهای متعهد و متخصصی است که شهادت مبارزه با جهل را دارند و از لاک نگرش انحصاری علم به غرب و شرق به در آمده و نشان داده‌اند که می‌توانند کشور را روی پای خود نگه دارند.» و نیز

رو به خدا ببرید، رو به معنویت ببرید. و همه درس‌ها هم خوانده بشود، همه درس‌ها هم برای خدا خوانده بشود»؛ و بالأخره در فرازی دیگر، با اشاره به هر دو عامل تخصص و تعهد در کنار هم، می‌فرمایند: «اگر دانشگاه واقعا دانشگاه باشد و دانشگاه اسلامی باشد، یعنی در کنار تحصیلات، تهذیب هم در آنجا متحقق باشد، تعهد هم باشد، یک کشوری را اینها می‌توانند به سعادت برسانند».

پس ملاحظه می‌شود که امام خمینی(ره) در این مجموعه از بیانات، ضمن اشاره به اینکه دانشگاه باید مرکز تربیت، انسان‌سازی و خداجویی باشد، کسب تخصص را هم لازم می‌شمرند. نپرداختن به چنین موضوعی را باعث نابودی کشور ذکر می‌کنند و متخصص غیرمتعهد و فاقد تربیت انسانی را به حال کشور مضّر می‌دانند.

اما روشن است که رسیدن به این دو عامل و جهت، یعنی تخصص و تعهد، به آسانی صورت نمی‌گیرد و به کار و تلاش جدی استادان و دانشجویان و همه دست‌اندرکاران و متفکران دلسوز و هنرمندان، دردمند نیاز دارد؛ که هر یک، به ویژه دانشگاهیان، باید از یک سو به این تلاش و جدّیت دست زنند و متحمل سختی‌ها و ناراحتی‌ها شوند و از سویی دیگر، با شناخت موانع و مشکلات، در صدد مبارزه با آن موانع و حل مشکلات برآیند. از این جهت است که امام عزیز به‌کارگیری این کوشش و تلاش را متذکر می‌شوند و آن را لازم می‌شمارند. ایشان در جایی می‌فرمایند: «جدیت و فداکاری لازم دارد تا دانشگاه، دانشگاه بشود»؛ و در جایی دیگر به این تلاش و کوشش ارج می‌نهند و بر فداکاران و تلاشگران درود می‌فرستند: «سلام بر جوانان برومندی که با سلاح علم در سرافرازی و اعتلای کشور، کشور عزیز اسلامی کوشا، و در رسیدن به هدف‌های انسانی ـ اسلامی از هیچ زحمت و کوششی دریغ ندارند».

اما برای رسیدن به دانشگاه اسلامی با تعریفی که پیش‌تر با توجه به بیانات امام (ره) ارائه شد، باید متذکر شد که این تلاش و جدّیت شامل شناخت موانع و مشکلاتی که بر سر راه وجود دارد و نیز راه مقابله با آنها هم می‌شود. امام خمینی(ره) با ریزبینی دقیق، موانع موجود بر سر راه را یادآور می‌شوند و توصیه‌ها و رهنمودهای خود را برای مقابله با آنها ارائه می‌دهند. ایشان در زمینه شناخت یکی از موانع می‌فرمایند: «اکثر ضرایب مهلکی که به این اجتماع خورده است، از دست همین روشنفکران دانشگاه رفته‌ای [است] که همیشه خود را بزرگ می‌دیدند و می‌بینند». همچنین در جمله‌ای دیگر، ضمن اشاره به موانع دیگر، راه برخورد و مقابله با آنها را نشان می‌دهند. ایشان می‌فرمایند: «به همه نسل‌های ملل توصیه می‌کنم که برای نجات خود و کشور عزیز و اسلام آدم‌ساز، دانشگاه‌ها را از انحراف و غرب و شرق‌زدگی حفظ و پاسداری کنند». سپس بیان می‌دارند: «برای همیشه نگذاریم دانشگاه‌ها به انحراف کشیده شوند؛ و هر جا انحرافی به چشم خورد، با اقدام سریع در رفع آن بکوشیم. و این امر حیاتی باید در مرحله اوّل با دست پرتوان خود جوانان دانشگاه‌ها و دانشسراها انجام گیرد».

قابل توجه دانشجویان، طلاب و اساتید محترم حوزه و دانشگاه

«صفحه دانشگاه کیهان» از اخبار، مقالات، یادداشت‌ها و تحلیل‌های فرهنگی یا سیاسی مرتبط با عرصه‌های دانشگاهی و دانشجویی استقبال می‌کند. علاقه‌مندان می‌توانند قابل حروفچینی شده مطالب خود را به Daneshgah.Kayhan@Iran.ir یا نام‌های ۰۲۱-۳۳۱۱۱۲۰۳ ارسال نمایند. بدیهی است که روزنامه کیهان در ویرایش، تلخیص، انتشار یا عدم انتشار مقالات ارسالی، آزاد است.

و قطع وابستگی شود، بلکه حالتی رشدیافته داشته باشد و استاد، دانشجو و دانشگاه را به بهترین وجه بسازد و آنها را از جهات مادی و معنوی، به صلاح و ساحت نجات و رشد و ترقی برساند.

راه‌حل چیست؟

از بیانات امام(ره) می‌توان به این نتیجه رسید که این «خود را یافتن» و «متکی به خود بودن» باید در دو جهت مختلف، اما در کنار هم، جامه عمل بپوشد. یکی از این دو جهت، دانشمند و متخصص شدن افراد و تهیه و توسعه ابزارهای رسیدن به این مرحله است؛ و جهت دیگر، ساخته شدن افراد از حیث معنوی و انسانی است. این دو جهت، به خوبی و صراحت در بیانات مختلف امام(ره) مشخص شده است. در راستای جهت اول می‌فرمایند: «اگر دانشگاه‌ها خالی از مردانی دانشمند و متخصص شوند، اجانب منفعت‌طلب چون سرطان در تمام کشور ریشه دوانده

از هر چیز دانشگاه اسلامی باشد. برای اینکه کشور هر چه صدمه خورده است، از کسانی بوده که اسلام را نمی‌شناخته‌اند.»

منظور از اسلامی شدن دانشگاه چیست؟ با این بیان، آنچه به ذهن خواننده و شنونده خطور می‌کند، این است که با توجه به برداشت‌های مختلفی که در این خصوص وجود دارد، منظور از اسلامی و دانشگاه اسلامی چیست؟ امام خمینی(ره) به این مطلب هم پاسخ داده و دانشگاه اسلامی را با بیانی خاص تبیین کرده‌اند: «معنی اسلامی شدن دانشگاه این است که استقلال پیدا کند، و خودش را از غرب جدا کند و خودش را از وابستگی به شرق جدا کند. و یک مملکت مستقل، یک دانشگاه مستقل، یک فرهنگ مستقل داشته باشیم». و در جمله‌ای دیگر نیز به مسئله استقلال اشاره می‌کنند و می‌فرمایند: «باید دانشگاه‌ها بیدار شوند. باید از همین دبستان تا آن آخر دانشگاه از این افکار غرب‌زده تهی بشوند، و شرق روی پای خودش بایستد».

در جمله اخیر، ضمن اینکه ممکن است «شرق» را به معنای کشورهای کمونیست قلمداد کنیم، می‌توانیم به این نتیجه هم برسیم که منشأ اصلی فسادها، ناشی

از غرب و غرب‌زدگی است که شرق به مفهوم عام را که شامل کلیه کشورهای غیرغربی است، نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. پس باید از چنین فرهنگی دوری جست. به همین دلیل است که امام(ره) در جایی دیگر، از کشور و رژیم‌ی نام می‌برند که مظهر این غرب جهانخوار و چپاولگر است و به عبارتی شیطان بزرگ است؛ و روشنفکران و متفکران دانشگاهی را از این موضوع آگاه می‌فرمایند؛ اظهار می‌دارند: «گویندگان و روشنفکران و متفکران و دانشگاهیان و دانشمندان، همه توان خود را صرف قطع امید از دشمن اصلی ما آمریکا کنند».

بنابراین، از دیدگاه امام خمینی(ره)، معنی «اسلامی شدن»، «استقلال» است؛ و استقلال یعنی عدم وابستگی به مظاهر استکبار، چپاولگری، جهانی‌سازی و فساد و به عبارتی دیگر، داشتن استقلال فکری بر مبنای اصول و عقاید اسلامی. پس کلیه عوامل دخیل در دانشگاه‌ها، خصوصاً استادان، باید به این نکته توجه داشته باشند؛ و راه قطع وابستگی و کسب استقلال و در نهایت اسلامی شدن دانشگاه‌ها بکوشند.

خودباوری و اتکا به خود

به این ترتیب، باید قید و بندها و دلبستگی به غرب و یا مظاهر دیگر شبیه به آن را رها کنیم و از آنها آزاد شویم. اما ممکن است این سؤال به ذهن خطور کند: بعد از قطع این رابطه، چه می‌شود؟ آیا پس از آن، در خلأ، تنهایی، بی‌باوری و بدبختی قرار نخواهیم گرفت؟ آيا همه چیزمان نابود نخواهد شد – به هلاکت نخواهیم افتاد؟ برای رهایی از این ذهنیت – که ممکن است در افکار برخی از مردم، به‌ویژه استادان و دانشجویان، رسوخ کند – باید برای این سؤال‌ها پاسخی یافت. آن پاسخ، براساس گفته‌های امام(ره)، «خودباوری» و «اتکا

سند فهرست شده‌اند. بر این اساس اولویت اول واکسیناسیون دانشجویان علوم پزشکی برای دستیاران تخصصی، فوق تخصص و فلوشیپ، دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی در مرحله کارآموزی و کارورزی، پرستاران در مرحله کارآموزی در عرصه؛ اولویت دوم برای دانشجویان سال سوم تا پنجم رشته پزشکی و رشته‌های مرتبط با بیماران و

وی درباره نتیجه آخرین رایزنی‌ها برای تزریق واکسن کرونا به دانشجویان زیرمجموعه وزارت علوم گفت: همه این مسائل را به وزارت بهداشت و انکدار کردیم؛ درباره بحث واکسیناسیون خانواده دانشگاهی وزارت علوم صحتی خارج از روال نداشتیم. علاقه‌مند هستیم آموزش‌های حضوری هرچه زودتر شکل بگیرد و دانشجویان در دانشگاه‌ها حضور پیدا کنند. اگر در سایه تزریق واکسن این امر محقق شود، از آن استقبال می‌کنیم.

وزارت علوم و دانشگاه‌های تحت نظارتش در این روزهای کرونایی به خودی خود نشان دادند که در مدیریت مسائل و برنامه‌ریزی برای شرایط بحرانی آن‌طور که باید تلاشی ندارند تنها خود و تصمیمات را به ستاد ملی مبارزه با کرونا سپرده‌اند. بارها شده است که برای نحوه برگزاری کلاس‌ها، امتحانات و به طور کلی بازگشایی دانشگاه‌ها تصمیمات خود را منوط به تصمیم و رای ستاد کرونا دانستند در حالی که در این مسیر می‌توانستند آسیب‌های ناشی از کرونا به جامعه دانشگاهی را بیان و پیشنهادات مرتبط ارائه کنند.

به نقل از خبرگزاری دانشجو؛ شرایط کشور و اهمیت اولویت‌بندی‌های واکسیناسیون را همه می‌دانند، همگان در جریانند که قشرهایی همچون کادر درمان، افراد بیمار و سالخورده بیش از بقیه در معرض آسیب قرار دارند و برای تزریق واکسن باید در اولویت قرار بگیرند، اما وقتی مسئولان از بازگشایی دانشگاه‌ها بدون اعلام هرگونه خبر از واکسیناسیون، گرفتن تست یا حتی پروتکل و دستورالعمل بهداشتی صحبت می‌کنند، وضعیت نگران‌کننده به نظر می‌رسد.

چه هنگام نوبت به واکسیناسیون دانشجویان می‌رسد؟

باشد تا تفاوت در بین عملکرد دانشگاه‌ها و ایجاد زمینه اعتراض به حداقل برسد.

آخرین خبرها از این موضوع هم حاکی از آن است که واکسیناسیون ۵۷۰ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی تهران و سایر دانشجویان دانشگاه‌ها به نوبت و مطابق با اولویت‌بندی انجام می‌شود. در حقیقت بر اساس سند ملی واکسیناسیون علیه بیماری کرونا فهرست اولویت‌ها

برای دریافت واکسن در فاز اول شامل کارکنان خط اول ارائه خدمت به بیماران کرونا که در معرض خطر بالای ابتلا و انتقال عفونت به سایر اعضای جامعه هستند و فراگیران و دانشجویان و دستیاران فعال در دوره آموزشی بالینی پرسنل محسوب می‌شوند. البته سایر پرسنل تشکیصی، درمانی، خدمات، انتظامات، اداری، عملیاتی مرتبط با بیماران کرونایی هم در این

روزهای کرونایی به روزهای واکسیناسیون تبدیل شده است و دیگر کسی به دنبال کشف واکسن برای نابودی این ویروس منحوس نیست. کل دنیا در پی خرید دوزهای نجات‌بخش یا تولید نمونه‌های الگوگرفته شده هستند. پیر و جوان، بیمار و غیربیمار همه به دنبال راهی هستند تا زودتر از بقیه واکسن بزنند و جان خود را در برابر ویروس کرونا محفوظ نگه دارند. اما با توجه به اینکه امکان تولید انبوه واکسن کرونا هنوز در جای‌جای دنیا میسر نشده است مردم برای واکسیناسیون اولویت‌بندی شدند.

اولویت‌بندی واکسیناسیون در کشورهای مختلف متناسب با نیاز و برنامه‌ریزی‌های آنها انجام می‌شود و معمولاً کادر درمان در صف اول هستند. موضوعی که با شروع واکسیناسیون بیش از همه به چشم می‌آید و قشر جوان را نگران کرده است، زمزمه‌های بازگشایی دانشگاه‌ها و آغاز کلاس‌های حضوری از نیمه دوم سال یا همان سال تحصیلی جدید است.

مسئولان دانشگاهی تعدادی از کشورها برای رفع این نگرانی دانشجویان‌شان، واکسیناسیون آنها را طی نامه‌ای از مسئولان بهداشت و درمان کشورشان خواستار شده و این قول را به دانشجویان داده‌اند که تا این امر محقق نشود کلاسی را به صورت حضوری برگزار نخواهند کرد. اما از واکسیناسیون دانشجویان ایرانی و بازگشایی دانشگاه‌های پزشکی و غیرپزشکی کشور چه خبر؟ با اعلام خبر واکسیناسیون دانشجویان کشورهای مختلف و حرف و حدیث‌های مربوط به آن، جمعی از دانشگاه‌های علوم پزشکی نیز برای دانشجویان‌شان از مسئولان بهداشت و درمان کشور خواستار واکسن شدند و بر این امر تأکید کردند. تا جایی که معاون آموزشی وزارت بهداشت طی نامه‌ای خطاب به روسای دانشگاه‌ها اعلام کرد زمینه تزریق واکسن به دانشجویان علوم پزشکی با اولویت نخست را هرچه سریع‌تر فراهم می‌کند.

البته معاون وزیر بهداشت در نامه خود مطرح کرده است که شیوه تزریق باید منطبق بر دستورالعمل‌های مشترک معاونت بهداشت و آموزش وزارت بهداشت